

*Присвячуємо книгу захисникам
України та волонтерам, які
підтримують українську армію.*

БАНДЕРАС, ІНДІАНЕЦЬ, МОРЕМАН І ГОВЕРЛА

Закамуфльований «УАЗ», який часто називають «таблеткою», бо в армії його найчастіше використовують медпрацівники, на максимальній швидкості мчав розбитим путівцем Донеччини. У салоні їхали четверо українських бійців інженерно-саперних військ. Принаймні, так здавалося на перший погляд. Насправді, усі четверо були перевдягненими військовими розвідниками. Вони становили антидиверсійну групу, відряджену в батальйон Збройних сил України, який був дислокований біля села Веселе у Донецькій області.

Стояв вересень 2014 року. Для української армії цей час ознаменувався підписанням Мінських угод — пізніше їх назвуть Першими. Формально на територіях, де діяло АТО, встановилося перемир'я, але бойовики ДНР і далі влаштовували провокації. Російським окупантам були потрібні докази порушень Мінських угод

з боку України для продовження бойових дій. Для цього активно використовувалися диверсанти з числа «звільнених у запас» військовослужбовців Головного Розвідувального Управління Російської Федерації. Знайти та знешкодити такого впровадженого у батальйон українських військовиків диверсанта, було головним завданням групи.

Двоє двадцятирічних бійців ще спали у салоні. Західняк із Верховини рядовий Сергій Коржук із позивним «Говерла», високий на зріст, потужної статури, із солом'яного кольору волоссям і ще підлітковим виразом обличчя. Його побратим рядовий Максим Горшков із позивним «Мореман» був родом із Одеси. Хлопець середнього зросту, він мав міцну статуру, був веселуном і заводієм. А ще Мореман мав мушкетерські вуса без бороди, які стирчали у різні боки.

Сержант Андрій Башков із позивним «Індіанець» зосереджено кермував машиною, об'їжджаючи вибоїни та обганяючи попутні військові колони і громадський транспорт. Доглянуті сильні руки колишнього київського бармена, міцно тримали кермо. Інтелігентному Індіанцю на перший погляд можна було дати років тридцять, хоча, насправді, йому було вже під сорок.

Поруч із водієм сидів командир відділення капітан Антон Саєнко з позивним «Бандерас». Колишній слідчий, він звільнився зі Служби безпеки України після приходу до найвищої влади Віктора Януковича. Антон мав вольове обличчя і важкий погляд. Після початку бойових дій на Сході України Саєнко добровільно повернувся до лав української армії капітаном інженерно-саперних військ. Але складна кадрова ситуація змусила керівництво СБУ знову використати Саєнка як слідчого. Бандерас похмуро дивився на

знайому з дитинства дорогу. По обидва боки путівця деінде зустрічалися сліди бойових дій: вирви від снарядів та мін, частково поруйновані будинки, спалена військова техніка. Усе вказувало на те, що нещодавно тут точилися жорстокі бої. Але зараз тут було спокійно. Веселе, їхати до якого залишалося кілька годин, було рідним селом Бандераса. Однак радості від повернення до рідних місць він не відчував. Попереду Бандерас помітив жінку в білому платті, що їхала на велосипеді. Вона чомусь нагадала йому матір, яка часто їздила так із роботи до села. Від цього спогаду капітанові защеміло у серці. Раз за разом Бандерас прокручував у голові розмову під час зустрічі із заступником керівника Департаменту контррозвідки СБУ генерал-майором Яременком, що змусила його повернутися у рідний край...

КАПІТАН АНТОН САЄНКО – ПОЗИВНИЙ «БАНДЕРАС»

У кожного є місця куди не хочеться повертатися. Для мене такою зоною психологічного відчуження стало рідне село на Донеччині зі знущальною назвою — Веселе. Депресивний регіон. Тут на звичайного сільського вісімнадцятирічного хлопця, який крав вугілля з вагонів на залізничній станції, чекала хіба що в'язниця. А далі, після звільнення, світили лише важка шахтарська робота, пияцтво, злидні та, мабуть, швидка смерть через п'яну бійку або вибух метану у глибокому забої. Донбаський стандарт. Кажуть, від долі не втечеш. Але двадцять років тому мені дивом пощастило вирватися з Веселого. Мені дали тільки один шанс — піти до армії замість тюремних нар. І я його використав! Хоча, заради такої бажаної свободи довелося зробити важкий моральний вибір — зрадити кращого друга, покинути кохану дівчину і рідну матір. Почуття ненависті до рідного села й односельців було таким пекучим, що я запрягнувся собі ніколи в житті не повертатися сюди. Та, як відомо, якщо хочеш розсмішити Бога, поділися з ним своїми планами. На початку серпня, я повернувся із зони АТО до Києва на ротацію. Хотів знову проситися назад, але два тижні тому мене несподівано викликали на

колишню роботу до генерал-майора Яременка. Уже за годину я стояв у його приймальні в Департаменті контррозвідки СБУ.

— Павле Юхимовичу, до вас Саєнко,— сповістила чорнява секретарка у переговорний пристрій.

— Так, нехай заходить! — почув я у відповідь нетерплячий бас генерал-майора.

Я пройшов через масивні двері до кабінету заступника начальника Департаменту контррозвідки СБУ.

— Пане генерал-майор, капітан Саєнко за вашим наказом прибув! — відрепортував я.

— Проходьте, Антоне Сергійовичу,— люб'язно запропонував господар кабінету.

Я підійшов до столу та потиснув руку Яременкові, який підвівся мені назустріч.

— Давно не бачилися. Здається, з одинадцятого року?

— Так точно!

— Як ваші справи, капітане?

— Нормально. Приїхав на ротацію, але буду знову проситися в АТО.

Яременко жестом запропонував мені сісти на стілець поруч із ним.

— Чудово. Ми маємо саме для вас завдання, як для колишнього слідчого СБУ.

— Вибачте, але зараз я просто сапер. До СБУ повертатися не збираюся. А надто тепер, під час АТО.

— Можна запитати чому?

— Не хочу працювати з людьми, яким не довіряю.

Привітна усмішка миттєво зникла з обличчя генерал-майора. Я відчув на собі його важкий погляд.

— Дякую за відвертість. Справді, зараз мало кому можна довіряти. Але я спробую все ж вас зацікавити.

Яременко підвівся з крісла, дістав із шухляди синю теку з гербом України, витягнув із неї якийсь документ і поклав на стіл переді мною.

— Читайте!

Я заглибився в документ. Це був перелік загиблих у терористичному акті — знищенні громадської маршрутки, що прямувала з мого рідного села Веселе до райцентру. Список складався з дванадцяти дорослих людей та однієї дитини. Серце заохололо. Я швидко читав прізвища згадуючи односельців: Тимошенко Мар'яна Вікторівна, 65 років — колишня вчителька, Тимошенко Георгій Костянтинович, 70 років — її чоловік, автослюсар, до якого зверталось все село, Кравцова Катерина Степанівна, 58 років — моя сусідка, тітка найкращого друга Льохи... Майже кожен пункт списку оживляв у пам'яті людей із далекого минулого, яких я вже більше ніколи не побачу. На щастя, я не завважив у списку ані Льохи Кравцова, ані своєї колишньої дівчини — Яни Самохіної. Цікаво, де вони зараз? Залишились у селі чи поїхали?

— Коли це сталося? — запитав я, прочитавши документ.

— Тиждень тому. Дивно, що ви не в курсі! Справа дуже резонансна. Постійно обговорювалася на телебаченні.

— Я не дивлюся телевізор.

— Російські засоби масової інформації намагаються видати цей теракт як помсту «українських фашистів» російськомовному населенню Донбасу. Світова спільнота висловила співчуття та занепокоєння можливим зривом Мінських угод. Спеціальне розслідування ОБСЄ не дало жодних результатів.

— Мене це чомусь не дивує. Але поки що не розумію, до чого тут я.

— Це ще не все! — промовив Яременко й дістав із теки ще один файл, у якому лежав аркуш у клітинку, вирваний зі шкільного зошита.

— Цього анонімного листа два дні тому знайшов комбат нашого батальйону біля Веселого. Хтось устроїв його у шпарину штабного намету.

Я взяв файл і прочитав: «Задержите диверсанта Ходока! Эта тварь сидит на вашем блокпосту. Это он навел на маршрутку. Жертв может быть больше. Остановите Ходока!».

Я склав лист і знову почав прокручувати інформацію в голові. Якщо диверсант дійсно «сидить» в українському батальйоні біля Веселого, то, швидше за все, він є нашим солдатом чи офіцером Збройних сил України.

— Щось відомо про цього Ходока? — запитав я.

— Нічого. Його позивний ніколи не фігурував у радіоперехопленнях. Але й це ще не все...

Генерал-майор знову зазирнув до теки, дістав із неї особову справу й передав мені. Я відкрив її та побачив фотографію інтелігентного чоловіка років сорока п'яти у чорному цивільному костюмі. Тонкі губи чоловіка посміхалися неприємною саркастичною посмішкою.

— Це полковник запасу ГРУ РФ — Константинов Георгій Якович, — прокоментував Яременко. — Позивний — «Манекен». Ми отримали радіоперехоплення про те, що бойовики дуже чекають на нього саме у цьому регіоні.

— Забагато уваги для маленького села, — зауважив я.

— Отож,— погодився Яременко.— Можливо, Ходок і Манекен — ланки одного ланцюга.

— Скільки бійців у батальйоні?

— Батальйон нараховує більше двох сотень бійців особового складу, серед яких рота добровольців-нацгвардійців, рота десантників та підрозділ вешників, що здійснює контрольно-пропускний режим на стратегічно важливому перехресті.

— Знайти у такому Вавилоні диверсанта важче ніж голку в копиці сіна,— розмірковував я вголос.— Відомо, хто передав записку до штабу батальйону?

— На жаль, ні.

— Чи можна довіряти цій інформації? Чи це чергова провокація російських спецслужб для дестабілізації атмосфери в батальйоні?

— Цю головоломку вам і доведеться розв'язати,— промовив Яременко, наче я вже погодився взятися за справу.

— Чому саме мені? — вагався я.

— Ви ідеальна кандидатура! Маєте досвід слідчого, знаєте місцевість біля Веселого, у разі потреби зможете налагодити контакт із місцевим населенням.

— Але я повторюю, що не збираюся повертатися до СБУ.

— Цього і не потрібно,— заспокоїв Яременко.— Залишайтеся сапером. Це навіть краще для конспірації, на випадок, якщо в батальйоні справді діє диверсанти. Для допомоги отримаєте загін із досвідчених військових розвідників зі спеціальною підготовкою. Теж під виглядом бійців інженерно-саперних військ.

— Розвідники і контррозвідники — зовсім різні професії.